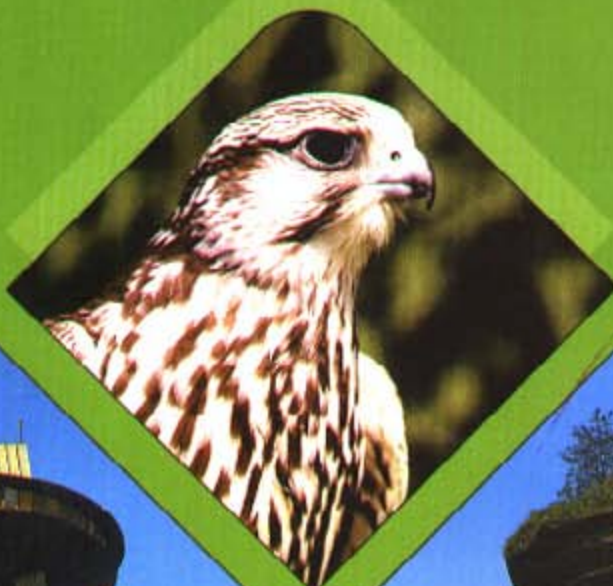

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2001**

Stratégia štátnej environmentálnej politiky vedie k začleneniu Slovenskej republiky, ako samostatného štátu, do globálnej aliancie, tvoriacej predpoklad dosiahnutia celoeurópskej a celosvetovej environmentálnej bezpečnosti, mieru a trvalo udržateľného rozvoja a života na Zemi ...

zo Stratégie štátnej environmentálnej politiky z roku 1993

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

● ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V roku 2001 bolo uverejnených v Zbierke zákonov SR 16 environmentalistických právnych predpisov, z toho tri zákony, jedno nariadenie vlády a dvanásť vyhlášok MŽP SR.

V júni 2001 bol v Zbierke zákonov SR uverejnený **zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Do 1.7.2001, kedy tento zákon nadobudol účinnosť, platil zákon č. 238/1991 Zb. o odpadoch a nadväzne zákon SNR č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve, ktoré vytvorili právny základ odpadového hospodárstva. Po ôsmich rokoch uplatňovania týchto zákonov sa bolo nutné prikróčilo k pomerne rozsiahlej úprave. Prijatie nového zákona si vyžiadalo niekoľko skutočností. Predovšetkým išlo o požiadavku OECD prispôbiť oblasť dovozu a vývozu odpadov predpisom OECD. Okrem toho SR je asociovanou krajinou vo vzťahu k EÚ. Už Biela kniha, ktorá obsahovala základné požiadavky zmeny práva v SR, na jedno z prvých miest kládla oblasť odpadového hospodárstva a presne ustanovila, ktoré smernice a nariadenia EÚ majú byť transponované do nášho právneho poriadku.

V súvislosti s prijatím zákona o odpadoch bolo vydaných niekoľko vykonávacích vyhlášok.

Prvou z nich je **vyhláška MŽP SR č. 234/2001 Z.z. o zaradení odpadov do Zeleného zoznamu odpadov, Žltého zoznamu odpadov, Červeného zoznamu odpadov a o vzoroch dokladov požadovaných pri preprave odpadov**. Účelom vyhlášky je zaradenie odpadov do príslušného zoznamu odpadov podľa možnosti ich zhodnotenia na území Slovenskej republiky a pre ich kontrolu pohybu pri dovoze, vývoze a tranzite. Do tejto vyhlášky bolo transformované predovšetkým nariadenie Rady o kontrole a riadení pohybu odpadu vo vnútri, do a z EÚ.

Ďalším vykonávacím predpisom v oblasti odpadového hospodárstva je **vyhláška MŽP SR č. 273/2001 Z.z. o autorizácii, o vydávaní odborných posudkov vo veciach odpadov, o ustanovení osôb oprávnených na vydávanie odborných posudkov a o overovaní odbornej spôsobilosti týchto osôb**. Vydanie tejto vyhlášky súviselo s potrebou požadovať určité zvýšené požiadavky pre niektoré druhy činností, na ktoré sa vyžaduje udelenie autorizácie podľa zákona o odpadoch. Cieľom je to, aby taxatívne určené činnosti vykonávali právnické a fyzické osoby oprávnené na podnikanie za podmienok ustanovených týmto zákonom len na základe autorizácie udelennej ministerstvom.

Vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch je základným vykonávacím predpisom k zákonu o odpadoch. Vyhláška právne upravuje spôsoby nakladania s odpadmi a zhodnocovania a zneškodňovania odpadov spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujujúcim životné prostredie, právne upravuje zhodnocovanie odpadov ich recykláciou alebo inými spôsobmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín, upravuje spôsoby využitia odpadov ako zdroja energie a spôsoby znižovania obsahu škodlivín v odpadoch.

Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, vychádza zo základnej podmienky regulovaného nakladania s odpadmi. Touto podmienkou je jednotná klasifikácia odpadov, ktorú vytvára práve Katalóg odpadov. Podľa zákona o odpadoch je totiž každý držiteľ odpadov povinný zaradiť odpad podľa Katalógu odpadov.

Vyhláška MŽP SR č. 516/2001 Z.z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu je vykonávacím predpisom zákona o odpadoch, ktorý ustanovuje jednotlivé sadzby ako podiel predpokladaných nákladov na recykláciu odpadov z výrobkov a množstva výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu. Povinnosť platiť do Recyklačného fondu je ustanovená v zákone o odpadoch.

V sektore ochrana prírody a krajiny bola v máji 2001 vydaná **vyhláška MŽP SR č. 183/2001 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 93/1999 Z.z. o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín. Touto novelizáciou boli do uvedenej vyhlášky zapracované zmeny v prílohách Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Washingtonský dohovor, CITES - ďalej len „Dohovor“), ktoré boli schválené Konferenciou členských krajín Dohovoru v Nairobi. Keďže SR je členom Dohovoru, bola povinná zapracovať zmeny do svojho právneho poriadku.

V roku 2001 boli v zmysle § 13 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny vydané štyri vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o CHKO.

Prvou z nich bola **vyhláška MŽP SR č. 138/2001 Z.z. o Chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty**. Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 64/1976 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Nakoľko podstatná časť uvedenej vyhlášky bola zrušená, nebolo účelné pripraviť jej novelizáciu, ale vypracovať novú vyhlášku.

Ďalším právnym predpisom bola **vyhláška MŽP SR č. 431/2001 Z.z. o Chránenej krajinskej oblasti Poľana**. Právna ochrana najhodnotnejšej časti pohoria Poľana bola zabezpečená od roku 1981 vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 97/1981 Zb., ktorou sa vyhlasuje CHKO Poľana. Tento stav trval do nadobudnutia účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 o ochrane prírody a krajiny, ktorým bola zrušená podstatná časť tejto vyhlášky. Bolo preto nevyhnutné pripraviť novú vyhlášku s cieľom upraviť hranice územia CHKO Poľana s prihliadnutím na parcelný stav, čo vyplývalo z Národného environmentálneho akčného programu Slovenskej republiky II.

30. októbra 2001 bola v Zbierke zákonov SR uverejnená **vyhláška MŽP SR č. 433/2001 Z.z. o Chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina**. CHKO Cerová vrchovina bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 113/1989 Zb. o CHKO Cerová vrchovina. Podstatná časť tejto vyhlášky bola zrušená zákonom NR SR č. 287/1994 o ochrane prírody a krajiny. Nová vyhláška rozšírila hranice pôvodnej CHKO.

CHKO Východné Karpaty bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 70/1977 Zb. Zákon NR SR č. 287/1994 o ochrane prírody a krajiny zrušil jej podstatnú časť. S cieľom zabezpečiť ochranu prírody a krajiny časti pôvodnej CHKO Východné Karpaty a nového územia v prihraničnej časti s Poľskou republikou (po hranicu Magurského národného parku), po ustanovení Národného parku Poloniny, bola vydaná nová **vyhláška MŽP SR č. 530/2001 Z.z. o Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty.**

V júli 2001 bola vydaná **vyhláška MŽP SR č. 292/2001 Z.z.**, ktorou sa vyhlasujú národné prírodné pamiatky. Uvedenou vyhláškou MŽP SR na základe ustanovenia § 18 ods. 2 a § 19 ods. 4 zákona NR SR č. 287/1994 o ochrane prírody a krajiny sa jedinečné prírodné pamiatky, ustanovené podľa § 19 ods. 4 alebo prekategORIZOVANÉ podľa § 68 ods. 7 tohto zákona, ustanovujú za národné prírodné pamiatky. Na území týchto NPP aj naďalej platí najvyšší - piaty stupeň územnej ochrany.

V **sektore územného plánovania a stavebného poriadku** bol v decembri 2001 prerokovaný v NR SR poslanecký návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení zákona č. 236/2000 Z.z. a dopĺňa zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Tento návrh zákona bol prijatý a následne publikovaný v Zbierke zákonov SR s č. **544/2001 Z.z.**

Ďalším právnym predpisom v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku bolo v auguste 2001 prijaté **nariadenie vlády SR č. 336/2001 Z.z.**, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády SR č. 64/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Bratislavský kraj. Túto novelizáciu si vyžiadalo doplnenie záväzných regulatív uvedených v pôvodnom nariadení vlády o záväzné regulatívy, ktoré podporujú rozvoj priemyselných parkov, a to najmä rozvoj priemyselného parku v priestore medzi obcami Lozorno a Zohor, kde sa zriadi priemyselný park pre automobilový priemysel.

16. februára 2001 bola v Zbierke zákonov SR uverejnená **vyhláška MŽP SR č. 55/2001 Z.z.** o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. V zmysle § 143 ods. 1 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov bola vypracovaná nová vyhláška, nakoľko zákon č. 237/2000 Z.z., ktorý menil a dopĺňal stavebný zákon zrušil pôvodnú vyhlášku FMTIR č. 84/1976 Zb. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Nová vyhláška upravuje základný obsah a spôsob spracovania územnoplánovacích podkladov, územnoplánovacích dokumentácií a ich zadaní a registračných listov územných plánov a obsah územnoplánovacích činností.

V roku 2001 bol prijatý aj **zákon č. 558/2001 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (**banský zákon**) v znení zákona SNR č. 498/1991 Zb. Tento zákon pripravovalo Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci s MŽP SR. **Zákonom č. 553/2001 Z.z.** bol zrušený ŠFŽP. **Kompetencie MŽP SR** vymedzil zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Z environmentalistického hľadiska má značný význam nový **zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi.**

Návrh

a) zásadnej rozvojovej koncepcie, najmä v oblasti energetiky, baníctva, priemyslu, dopravy, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a cestovného ruchu,

b) uzemnoplánuvacej dokumentácie veľkého územného celku a sídelných útvarov vybraných miest, najmä centier oblastí, mestských pamiatkových rezervácií, kúpeľných miest a zvlášť znečistených lokalít,

musí obsahovať hodnotenie z hľadiska jeho predpokladaných vplyvov na životné prostredie a podľa potreby tiež **návrh opatrení na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov.**

§ 35 ods. 1 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000 Z.z. a zákona č. 553/2001 Z.z.

● POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2001 sa podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie posudzovalo celkom **297 zámerov stavieb, zariadení a činností**. Z tohto celkového počtu posudzovaných zámerov bolo v roku 2001 ukončené posudzovanie pre 225 stavieb, zariadení a činností, pričom 188 zámerov podliehalo zisťovaciemu konaniu a 37 zámerov povinnému hodnoteniu. Záverečné stanoviská, ktoré v roku 2001 vydalo MŽP SR boli vo všetkých prípadoch súhlasné s návrhom opatrení na zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie. Do roku 2002 prešlo 72 zámerov. Z posúdených činností boli najviac zastúpené zámery z oblasti vodného hospodárstva (69 zámerov), výstavby obchodných centier (31 zámerov), čerpacích staníc PHM (21 zámerov), výstavby komunikácií (14 zámerov) a rekreácie a športu (14 zámerov).

Nárast posudzovaných zámerov oproti roku 2000 bol spôsobený prijatím **zákona č. 391/2000 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorým zároveň bola splnená požiadavka úplnej harmonizácie slovenského práva s právom EÚ v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V roku 2001 sa pokračovalo v zapisovaní do **Zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie** v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z.z.. Do konca roku 2001 bolo v tomto zozname, ktorý vedie MŽP SR, zapísaných 315 fyzických osôb a 32 právnických osôb.

V oblasti plnenia záväzkov vyplývajúcich pre SR z **Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice** sa v roku 2001 pripravovali návrhy bilaterálnych zmlúv so susednými štátmi a vytvárali sa podmienky pre jeho úplnú implementáciu. Zástupcovia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na medzinárodných rokovaníach pracovnej skupiny k príprave návrhu Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení, ktorý sa pripravuje k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice.

V roku 2001 pokračovala príprava **Twinningového projektu** „Implementácia smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (Implementation of the Environmental Impact Assessment Directive)“, ktorého predmetom je zabezpečenie plnej implementácie smernice EHK č. 85/337 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných činností na životné prostredie, v znení smernice 97/11, najmä v oblasti informatiky. Vybraným twinningovým partnerom pre riešenie tohoto projektu je Nemecko, a pomocným partnerom Švédsko.

Hlavnými úlohami projektu bude vybudovanie informačného systému pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie, vzdelávanie školiteľov a kampaň na zvýšenie environmentálneho povedomia. V rámci tohoto projektu sa pripravuje zriadenie Dokumentačného centra EIA na SAŽP. Jeho hlavnou úlohou bude archivovanie dokumentácií z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a poskytovanie informácií z týchto dokumentácií účastníkom procesu posudzovania. V novembri 2001 sa zmluvné strany dohodli na konečnom návrhu znenia twinningovej zmluvy a postúpili ho na schválenie kompetentným orgánom s predpokladom, že projekt by sa mal začať v januári 2002.

EÚ prijala 27. júna 2001 smernicu č. 2001/42//EC o posudzovaní vplyvov niektorých plánov a programov na životné prostredie. MŽP SR pripraví novelu zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. za účelom jej prevzatia.

Environmentálnou značkou je značka, ktorou sa na základe overenia postupom ustanoveným zákonom osvedčuje, že príslušný výrobok spĺňa nadštandardné požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia oproti iným výrobkom z tej istej skupiny výrobkov.

*§ 2 ods. 2 zákona č. 469/2002 Z.z.
o environmentálnom označovaní výrobkov*

● ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE VÝROBKOV

V rámci doterajšej realizácie **Národného programu environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov** sa tvorba smerníc stanovujúcich environmentálne kritéria na vybrané výrobkové skupiny orientovala predovšetkým na také výrobkové skupiny, ktoré boli zaradené aj do Európskeho ecolabelingového programu, ale aj do národných ecolabelingových programov s potencionálnou možnosťou vývozu slovenských výrobkov, resp. vytvárania postupných krokov na zjednocovanie požiadaviek na znižovanie environmentálnych vplyvov výrobkov, procesov a služieb. Aj napriek zosúladovaniu týchto požiadaviek sú zachované environmentálne kritéria vyplývajúce z národných špecifik. Národný program kvality v ďalšom období sa bude realizovať v podmienkach **zákona č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov**, ktorým sa zabezpečuje aj plná implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1 980/2000 o revidovanom systéme Spoločenstva pre udeľovanie environmentálnej značky.

V roku 2001 mali právo používať značku „**ENVIRONMENTÁLNE VHODNÝ VÝROBOK**“ (EVV) tieto výrobky:

- Súprava - Ty & Ja posteľná bielizeň zo 100% bavlny Bavlnárske závody - TEXICOM, s. r. o., Ružomberok
- Prestieradlá - Ty & Ja posteľná bielizeň zo 100% bavlny Bavlnárske závody - TEXICOM, s. r. o., Ružomberok
- EKOKRYL-MAT V 2045 disperzná farba akrylátová mat Chemolak, a.s., Smolenice
- EKOKRYL-LESK V 2062 disperzná farba akrylátová lesk Chemolak, a.s., Smolenice
- PAMAKRYL IN disperzná farba akrylátová PAM, s.r.o., Bratislava
- SADAKRIN disperzná farba akrylátová na sádkartón PAM, s.r.o., Bratislava
- DUVILAX LP, disperzné lepidlo na parkety a korok Duslo, a.s., Šaľa
- DUVILAX LS-50, disperzné lepidlo na drevo Duslo, a.s., Šaľa
- DUVILAX L-58, disperzné lepidlo na obkladačky a podlahoviny Duslo, a.s., Šaľa
- TENTO ECO, trojvrstvové papierové vreckovky z recyklovaných vlákien T ento, a.s., Žilina
- HV TENTO, papierové vreckovky z recyklovaných vlákien do 25 g/m² T ento, a.s., Žilina
- HV JEDNOTA, papierové vreckovky z recyklovaných vlákien do 25 g/m² T ento, a.s., Žilina
- TENTO - BUTTERFLY, toaletný papier do 25 g/m², T ento, a.s., Žilina
- TENTO - LUXUS, toaletný papier do 25 g/m², T ento, a.s., Žilina
- TENTO - STANDARD, toaletný papier do 25 g/m², T ento, a.s., Žilina

- TENTO - MAXI, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- TENTO - ECONOMY, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- TENTO - Július Meinl, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- TENTO - EKO, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- TENTO - JOKER, toaletný papier nad 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- TENTO RC, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- JEDNOTA, toaletný papier do 25 g/m², Tento, a.s., Žilina
- Osobný radiálny autoplášť 165/70 R 13 ECOFLEX -T Matador, a.s. Púchov
- Vodorozpustná PVA fólia SELEKT VF - H 108808 SELEKT, Výskumný a šľachtiteľský ústav, a.s., Bučany
- Oceľová smaltovaná kúpacia vaňa ESTAP FESTAP, s.r.o., Bratislava
- Oceľová smaltovaná sprchovacia misa ESTAP FESTAP, s.r.o., Bratislava.

V roku 2001 boli v platnosti smernice pre výrobné skupiny:

- Smernica č. 0001 Posteľná bielizeň
- Smernica č. 0002 Toaletný papier zo 100% recyklovaných vlákien
- Smernica č. 0003 Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien
- Plastové výrobky s obsahom zberových plastov, vyrábané intrúziou a extrúziou pre aplikáciu v exteriéri 0004 - smernica dočasne pozastavená
- Smernica č. 0005 Vodou riediteľné náterové látky
- Smernica č. 0006 Vodou riediteľné lepidlá a tmely
- Smernica č. 0007 Elektrické automatické práčky pre domácnosť
- Radiálne pneumatiky pre osobné automobily 0008 - smernica v revízii
- Smernica č. 0009 Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť
- Smernica č. 0010 Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené atmosférickým horákom
- Smernica č. 0011 Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené pretlakovým horákom
- Smernica č. 0012 Prostriedky na zimnú údržbu
- Smernica č. 0013/2000 Biodegradovateľné plastové obalové materiály
- Smernica č. 0014/2000 Pracie prostriedky pre textilie.

Minister životného prostredia SR na základe odporúčenia **Komisie environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov** schválil a osvedčil nové smernice pre výrobné skupiny:

- Elektrické zdroje svetla smernica č. 0015/2001
- Oceľové smaltované vane a sprchovacie misy smernica č. 0017/2001.

Systém environmentálneho manažérstva je časť celkového systému manažérstva v organizácii, ktorá zahŕňa organizačnú štruktúru, plánovacie činnosti, zodpovednosti, praktiky, postupy, procesy a zdroje na prípravu, uplatňovanie, dosahovanie, preskúmvanie a udržiavanie environmentálnej politiky.

§ 5 ods. 1 zákona č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu

● SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNE ORIENTOVANÉHO RIADENIA A AUDITU

Významnosť a opodstatnenosť dobrovoľného prijímania záväzkov tradičných znečisťovateľov životného prostredia sa v roku 2001 prejavila značným nárastom zavedených a certifikovaných systémov environmentálneho manažérstva EMS podľa normy ISO 14 001. V roku 2001 získalo v SR ďalších tridsaťdva organizácií certifikát, ktorý im bol udelený po predchádzajúcom úspešnom audite funkčného EMS prevažne zahraničnými certifikačnými spoločnosťami. Do certifikačného procesu sa zapojili aj slovenské certifikačné orgány:

- SKQS Žilina, ktorá bola akreditovaná pre oblasť certifikácie EMS Slovenskou národnou akreditačnou službou v roku 1999
- Lignotesting, a.s., Bratislava a VÚSAPL a.s., Nitra, ktoré získali osvedčenie o akreditácii od Slovenskej národnej akreditačnej služby v roku 2001.

Do konca roka 2001 bolo v SR certifikovaných 69 organizácií podľa normy ISO 14 001.

Tabuľka 205. Organizácie s certifikovaným EMS podľa medzinárodnej normy ISO 14 001 v roku 2001

P.č.	Organizácia	Certifikát platný	Certifikačná spoločnosť
1.	SEZ, a.s., Dolný Kubín	január 2001 – január 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
2.	ZVS Impex, a.s., Dubnica nad Váhom	január 2001 – január 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
3.	Služba VDI Nitra	január 2001 – január 2004	TÜV CERT -RWTÜV Essen Nemecko
4.	SWEDWOOD Slovakia, s.r.o., OZ Jasná, Závažná Poruba	marec 2001 – marec 2004	Lignotesting, a.s., Bratislava
5.	Zelma, a.s., Strážske	marec 2001 – apríl 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
6.	SCA Hygiene Products, s.r.o., Gemerská Hôrka	apríl 2001 – apríl 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
7.	Stredoslovenské žriedla, a.s., Dubové pri Turčianskych Tepliciach	máj 2001 – júl 2003	TÜV CERT -RWTÜV Essen Nemecko
8.	Dunaj Petrol Trade, a.s., Komárno	máj 2001 – máj 2004	SQS Švajčiarsko
9.	Transpetrol, a.s., Bratislava	máj 2001 – máj 2004	SQS Švajčiarsko
10.	DETOX, s.r.o., Banská Bystrica	máj 2001 – máj 2004	Det Norske Veritas Holandsko
11.	Hoechst BIOTIKA, s.r.o., Martin	máj 2001 – máj 2004	Det Norske Veritas Holandsko
12.	VIS – Výstavba inžinierskych stavieb, s.r.o., Piešťany	jún 2001 – jún 2004	Det Norske Veritas Holandsko
13.	Estop, s.r.o., OZ Fil'akovo	jún 2001 – jún 2003	TÜV CERT -RWTÜV Essen Nemecko
14.	VIPO, a.s., Partizánske	jún 2001 – február 2004	Lignotesting, a.s., Bratislava
15.	ON Semiconductor Slovakia Electronics Industries, a.s., Piešťany	jún 2001 – júl 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
16.	Hydina ZK, a.s., Košice	júl 2001 – august 2004	SGS EQCI EESV Belgicko

17.	QUELLE, s.r.o., Bratislava	august 2001 – august 2004	Umweltgutachterorganisation INTECHNICA
18.	SPP, a.s., DSTG – Z04, Ivánka pri Nitre	august 2001 – august 2004	Det Norske Veritas Holandsko
19.	SPP, a.s., DSTG – Z07, Senica	august 2001 – august 2004	Det Norske Veritas Holandsko
20.	Calendula, a.s., Nová Ľubovňa	august 2001 – august 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
21.	SPP, a.s., DSTG – Z05, Rožňava	september 2001 – september 2004	Det Norske Veritas Holandsko
22.	Chemolak, a.s., Smolenice	október 2001 – október 2004	TÜV CERT -RWTÜV Essen Nemecko
23.	SIKA Slovensko, spol. s.r.o., Bratislava	október 2001 – november 2004	SGS EQCI EESV Belgicko
24.	CEMMAC, a.s., Horné Slnie	október 2001 – apríl 2004	SKQS Žilina
25.	Henkel Slovensko VZ Nové Mesto nad Váhom	november 2001 – november 2004	OQS Rakúsko
26.	SPP, a.s., DVP D – OZ 01, Bratislava	november 2001 – november 2004	Det Norske Veritas Holandsko
27.	Trnavský cukrovar, a.s., Trnava	november 2001 – november 2004	Det Norske Veritas Holandsko
28.	Považský cukrovar, a.s., Trenčianska Teplá	november 2001 – november 2004	Det Norske Veritas Holandsko
29.	KROMBERG & SCHUBERT, s.r.o., Kolárovo	december 2001 – november 2004	TÜV Bayern Sachsen, e.V., Bratislava
30.	SLOVALCO, a.s., Žiar nad Hronom	december 2001 – december 2004	Det Norske Veritas Holandsko
31.	INA Skalica, s.r.o., Skalica	december 2001 – december 2003	TÜV Bayern Sachsen, e.V., Bratislava
32.	RUBENA Slovakia, a.s., Predmier	december 2001 – december 2004	TÜV CERT -RWTÜV Essen Nemecko

Zdroj: SAŽP

Spoločnosti Quelle, spol. s.r.o., Bratislava a Moda Prima, spol. s.r.o., Bratislava, ktorých predmetom činnosti je zásielkový obchod so zameraním na textil, získali v roku 2001 prvú národnú registráciu EMAS (environmentálne orientované riadenie a audit), kde overenie systému vykonal zahraničný environmentálny overovateľ Dr. Norbert Hiller zo spoločnosti Intechnica, GmbH, Norimberg.

Registrácia EMAS sa v ďalšom období bude realizovať podľa zákona č. 468/2002 Z.z. o environmentálne orientovanom riadení a audite, ktorým sa zabezpečuje aj plná implementácia Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001 umožňujúca dobrovoľnú účasť organizácií v Programe spoločenstva pre ekologické manažérstvo a audity (EMAS).

Zriaďuje sa štátny fond životného prostredia, ktorého účelom je sústredovať peňažné prostriedky, prerozdeľovať a zabezpečovať ich efektívne využívanie v záujme ochrany a tvorby životného prostredia.

§ 1 zákona č. 69/1998 Z.z.
o štátnom fonde životného prostredia
(pôvodne § 1 zákona SNR č. 128/1991 Zb.)

● EKONOMIKA STAROSTLIVOSŤI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Tabuľka 206. Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu v období rokov 1993 - 2001 (tis. Sk)

Sektor Rezort	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001
MŽP SR	1 364 829	817 292	1 200 481	1 035 492	1 071 983	966 561	639 838	1 029 037	1 177 839 ¹⁾
MP SR	2 915 000	268 277	970 242	507 490	377 139	334 856	23 100	60 000	1 392 694 ²⁾
MS SR	0	4 235	14 740	36 143	22 293	13 687	11 813	16 800	36 834
MPSVR	21 300	30 256	35 875	42 391	5 993	0	3 816	0	3 447
MO SR	0	93 277	145 908	382 769	141 300	224 294	120 656	195 619	134 896
MK SR	6 855	2 563	5 150	6 700	9 800	15 834	12 201	6 460	30 551
MZ SR	65 100	147 643	147 313	184 259	113 695	218 445	207 725	230 685	217 848
MH SR	443 292	26 100	32 592	85 000	33 088	18 412	4 303	5 700	9 885
MV SR	0	16 372	29 901	17 825	0	11 692	31 773	41 236	24 304
MŠ SR	7 900	72 470	35 828	42 570	34 397	4 350	0	0	19 637
MDPT SR	19 625	11 300	0	47 140	175	9 010	5 136	1 500	87 649
MF SR	0	0	150	10 000	5 726	9 757	0	1 500	18 682
Spolu	4 843 901	1 489 785	2 618 180	2 397 779	1 815 589	1 826 898	1 060 361	1 588 537	3 154 266

* údaje s výnimkou MŽP SR (predstavujú skutočnosť) sú údaje plánu na rok 2000

Zdroj: MŽP SR

¹⁾ ŠFŽP + kap. MŽP SR (118 180 tis. Sk)

²⁾ ŠFVH + kap. MP SR (982 613 tis. Sk)

Tabuľka 207. Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu a zo ŠFŽP, ŠFVH, ŠFCH za rok 2001 (tis. Sk)

Sektor Rezort	ČOV kanalizácie	ostatné VH akcie	odpadové hospodárstvo	ochrana ovzdušia	iné	Spolu	%
MŽP SR ¹⁾	601 719	168 369	123 602	104 735	179 414	1 177 839	37,3
MP SR ²⁾	298 691	1 094 003	0	0	0	1 392 694	44,2
MS SR	50	1 750	0	35 034	0	36 834	1,2
MPSVR SR	3 447	0	0	0	0	3 447	0,1
MO SR	1 675	12 949	32 792	16 482	70 998	134 896	4,3
MK SR	0	146	0	0	30 405	30 551	0,9
MZ SR	31 186	0	41 143	145 519	0	217 848	6,9
MH SR	0	0	9 885	0	0	9 885	0,3
MV SR	2 487	1 165	0	20 652	0	24 304	0,8
MŠ SR	517	0	0	15 710	3 410	19 637	0,6
MDPT SR	53 780	7 805	0	16 864	9 200 ³⁾	87 649	2,8
MF SR	2 691	0	0	9 394	6 597	18 682	0,6
MSP NM SR	0	0	0	0	0	0	0
MZV SR	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	996 243	1 286 187	207 422	364 390	300 024	3 154 266	100,0

¹⁾ ŠFŽP + kap. MŽP SR,

²⁾ ŠFVH + kap. MP SR,

³⁾ financované zo ŠFCH

Zdroj: Príslušné rezorty

Štátny rozpočet a investičná politika

Finančné prostriedky na environmentalistiku boli poskytované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (ŠR SR) formou dotácií prostredníctvom rozpočtových kapitol príslušných ministerstiev a prostredníctvom Štátneho fondu životného prostredia (ŠFŽP), Štátneho vodohospodárskeho fondu (ŠFVH), Štátneho fondu cestného hospodárstva (ŠFCH). Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) sa ako rezort v roku 2001 podieľalo čiastkou 1 177 839 tis. Sk na environmentálnych investíciách, čo predstavuje podiel 37,3 % na týchto investíciách v rámci všetkých rezortov. Prehľad environmentálnych investícií, financovaných zo štátneho rozpočtu za obdobie rokov 1993 až 2001, je uvedený v tabuľke 206.

Z environmentalistických investícií poskytnutých MŽP SR najväčší podiel (51,1%) bol vynaložený do budovania ČOV a kanalizácie, 14,3% investícií pripadlo ostatným vodohospodárskym akciám, 8,9% sa investovalo do ochrany ovzdušia, 10,5% do odpadového hospodárstva a 15,2% do iných akcií. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené výdavky na environmentalistiku v kapitole MŽP SR v období rokov 1994 - 2001.

Tabuľka 208. Výdavky v rezorte MŽP SR v období rokov 1994 - 2001 (tis. Sk)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ČOV, kanalizácie	348 307	355 385	361 714	364 795	315 444	185 779	525 683	601 719
ostatné VH akcie	4 371	384 552	215 646	260 137	197 493	132 022	190 883	168 369
odpadové hospod.	162 251	123 315	140 066	103 872	102 204	53 503	118 818	123 602
ochrana ovzdušia	302 363	337 229	318 066	343 179	300 034	196 773	127 174	104 735
iné	0	0	0	0	51 386	71 761	66 480	179 414
spolu	817 292	1 200 481	1 035 492	1 071 983	966 561	639 838	1 029 037	1 177 839

Zdroj: MŽP SR

Štátny fond životného prostredia

Štátny fond životného prostredia (ŠFŽP) je základným zdrojom financovania environmentalistických akcií. Podľa zákona č. 69/1998 Z.z. o Štátnom fonde životného prostredia sa prostriedky fondu v roku 2001 členili na skupinu nenávratného financovania a na skupinu návratného financovania. Skupina nenávratného financovania mala celkový zdroj 1 154 759 443,58 Sk, z toho transfer zo štátneho rozpočtu predstavoval sumu 188 495 000 Sk. V tejto skupine financovania boli čerpané výdavky na dotácie, zamerané na ochranu životného prostredia ako aj výdavky súvisiace so správou fondu i činnosťou Rady fondu a ostatné výdavky fondu v celkovej výške 1 112 552 645 Sk. Skupina návratného financovania mala skutočný zdroj v celkovej výške 464 645 479, 73 Sk. Prostriedky skupiny návratného financovania boli použité na poskytnuté úvery, poplatky za služby Prvej komunálnej banky, a. s., Žilina (PKB) a odvod dane z príjmu v celkovej výške 363 701 902,24 Sk.

Finančné prostriedky vo forme dotácií sa poskytovali príjemcom na základe rozhodnutí ministra životného prostredia SR a uzatvorenej zmluvy, prostredníctvom územne príslušných pobočiek PKB. V roku 2001 minister životného prostredia SR rozhodol o poskytnutí 705 dotácií v celkovej výške 1 191 977 055 Sk. Z uvedenej sumy bolo 19,5 mil. Sk vyčlenených na riešenie 319 akcií v rámci Programu obnovy dediny.

Vzhľadom na veľkú disproporciu medzi disponibilnými prostriedkami fondu a požiadavkami žiadateľov sa pri poskytovaní dotácií riešili hlavne stavby rozostavané, stavby s termínom ukončenia v roku 2001 a žiadosti, ktoré riešili odstránenie pretrvávajúcich havarijných situácií v súlade s environmentálnym programom.

Tabuľka 209. Prehľad poskytnutých investičných a neinvestičných dotácií na environmentálne akcie zo ŠFŽP v roku 2001 (Sk)

Sekcia	počet	Sk
vodovody	95	160 500 000
ČOV a kanalizácie	269	635 080 000
ochrana ovzdušia	93	73 350 000
odpadové hospodárstvo	84	136 880 000
ochrana prírody	24	43 885 000
územné plánovanie	37	12 133 624
iné akcie	67	103 560 000
Program obnovy dediny	1	19 500 000
havárie	8	7 088 431
spolu	705	1 191 977 055

* neinvestičné dotácie

Zdroj: ŠFŽP SR

Tabuľka 210. Prehľad čerpania investičných a neinvestičných dotácií na environmentalistické akcie zo ŠFŽP v roku 2001 (Sk)

Sekcia	Čerpanie dotácií	Konečné vyúčtovanie	Spolu
vodovody	141 699 027,65	14 970 432,18	156 669 459,83
ČOV a kanalizácie	543 311 064,34	58 408 205,49	601 719 269,83
ochrana ovzdušia	61 585 926,10	9 678 588,60	71 264 514,70
odpadové hospodárstvo	111 517 892,03	12 084 001,60	123 601 893,63
ochrana prírody	23 157 100,13*	1 983 823,60*	25 140 923,73*
územné plánovanie	5 773 985,47	0,00	5 773 985,47
iné akcie	68 147 818,46	7 427 392,68	75 555 211,14
Program obnovy dediny	17 081 423,94	0,00	17 081 423,94
havárie	4 847 696,60	3 125 002,90	7 972 699,50
spolu	977 121 934,72	107 647 447,05	1 084 799 381,77

*neinvestičné dotácie

Zdroj: ŠFŽP SR

V roku 2001 bolo v skupine návratného financovania priznaných spolu 62 úverov v celkovej výške 379 018 231,- Sk s 8% úrokovou sadzbou a maximálne 10-ročnou dobou splatnosti. Úvery boli poskytnuté obciam, mestám a podnikateľským subjektom na environmentalistické akcie, väčšinou na výstavbu kanalizácií, čistiarní odpadových vôd, vodovodov a skládok komunálneho odpadu.

Ekonomické nástroje environmentalistiky

Ekonomické nástroje environmentalistiky sú chápané ako súčasť komplexu nástrojov riadenia hospodárstva, ktorých výber je cieľovo determinovaný a v určitých prípadoch časovo ohraničený. V nasledovnej tabuľke je uvedená výška zdrojov príjmov z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2001.

Tabuľka 212. Príjmy z vybraných ekonomických nástrojov v roku 2001 (tis. Sk)

Druh platby	2001	Príjemca
poplatky za nakladanie s látkami a výrobkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu	7 867	ŠFŽP
poplatky za znečistenie ovzdušia	531 940	ŠFŽP
odplaty za vypúšťanie odpadových vôd	190 821	ŠFŽP
poplatky za ukladanie odpadov	11 930	ŠFŽP
poplatky EIA	92	ŠFŽP
odplaty za odber podzemnej vody	1 030	ŠFŽP (nedopl.)
	411 844	ŠVF
odplaty za odber povrchovej vody		podniky povodia
odplaty za odber vody z verejných vodovodov		vodárne a kanalizácie
odvody za záber poľnohospodárskej pôdy	573 310	ŠFOZPPF
odvody za záber lesnej pôdy	41 414	ŠFZL
úhrady za dobývacie priestory a vydobyté nerasty	144 432,7	ŠR SR
- z toho za vydobyté nerasty	138 772,4	

Zdroj: ŠFŽP SR, MP SR, HBÚ

Pokuty

Za porušenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi ukladajú orgány štátnej správy pre životné prostredie pokuty, ktoré boli v plnom rozsahu príjmom ŠFŽP.

Tabuľka 213. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie v období rokov 1993 - 2001 (tis. Sk)

Pokuty/Sektor	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ochrana ovzdušia	9 693	7 878	3 512	6 346	2 083	3 771	2 334	1 644	2 220
ochrana vôd	12 635	11 480	10 152	9 705	8 769	7 850	6 733	6 038	8 887
odpady	5 894	18 261	17 517	15 068	10 731	8 659	7 012	9 213	9 269
ochrana prírody	662	401	1 144	8 452	852	1 893	1 659	1 498	1 581
penále	-	-	-	-	-	-	692	417	4 244
porušenie stavebného zákona	-	-	-	-	-	-	-	1 091	5 671
Spolu	28 884	38 020	32 325	39 571	22 435	22 173	18 430	19 901	31 872

Zdroj: ŠFŽP SR

Celková výška udelených pokút od roku 1997 zaznamenáva až do roku 2000 pokles, ktorý je najvýznamnejší v sektore ochrana ovzdušia. Absolútne najvyššie sumy pokút boli počas sledovaného obdobia udeľované subjektom v oblasti odpadového hospodárstva. V roku 2001 bol zvýšený príjem z pokút v sektoroch ochrana ovzdušia, ochrana vody, odpady, ochrana prírody a za porušenie stavebného zákona. 29% celkovej hodnoty udelených pokút v roku 2001 sa týkalo porušenia povinností v sektore odpadové hospodárstvo, 28% bolo udelených v sektore ochrana vôd, 18% za porušenie stavebného zákona, 7% v sektore ochrana ovzdušia a 5% v sektore ochrana prírody.

Príjmy z environmentalistiky a výdavky na environmentalistiku

Finančné ukazovatele environmentalistiky sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v rokoch 1998 - 2001 jednak ako investície, bežné vnútropodnikové náklady a výnosy, jednak ako výdavky jednotlivých rozpočtových kapitol.

Investičné náklady sú finančné prostriedky vynaložené v sledovanom období na vybudovanie, nákup alebo obstaranie investičného majetku, slúžiaceho environmentalistike vrátane ochrany ovzdušia, vôd, pôdy a ostatných zložiek životného prostredia. Investície môže organizačná jednotka získať z vlastných alebo štátnych zdrojov (účelové dotácie a nízkoúroňové úvery), ako aj zo zahraničia, prostredníctvom špecializovaných fondov (PHARE, ISPA), poskytnutých úverov, grantov a dotácií z vládnych alebo mimovládnych zdrojov.

Vnútropodnikové náklady sú náklady, ktoré vznikajú jednotlivým subjektom v súvislosti s prevádzkou, údržbou a opravami vlastných zariadení na ochranu ŽP. Rozčleňujú sa na mzdové náklady a ostatné prevádzkové náklady. Súčasťou nákladov organizácie sú aj platby na ochranu ŽP hradené iným subjektom, platby a poplatky štátnym orgánom a organizáciám ako aj súkromným osobám a podnikateľským subjektom.

Mzdové náklady zahŕňajú mzdy, náhrady miezd a príplatky zamestnancov zabezpečujúcich údržbu, prevádzku a obsluhu environmentalistických zariadení.

Ostatné prevádzkové náklady tvoria všetky ostatné druhy nákladov, spojené s prevádzkou týchto zariadení.

Náklady organizácie hradené iným subjektom zahŕňajú poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám (poplatky za licencie, využívanie pôdneho fondu, ťažbu a dobývanie, platby za znečisťovanie, pokuty a penále).

Platby súkromným osobám a organizáciám predstavujú úhradu nákladov, spojených s využívaním environmentalistických služieb ich špecializovaným poskytovateľom.

Výnosy za ochranu ŽP sú tvorené príjmami, ktoré organizácie získajú za predaj svojich výrobkov a technológií, prístrojov a komponentov na environmentalistiku iným subjektom. Ide o predaj technológií na ochranu ŽP, ak organizácia takéto vyvinula, alebo odkúpila s právom ďalšieho predaja a za poskytovanie environmentalistických služieb pre iné subjekty, ak takéto v rámci svojej činnosti poskytuje.

Tabuľka 214. Náklady na environmentalistiku podľa súčasného spôsobu štatistického vykazovania za obdobie rokov 1998 - 2000 (tis. Sk)

	1998	1999	2000
Investície na ochranu ŽP hradené zo štátnych zdrojov	1 221 075	972 013	899 423
Investície na ochranu ŽP hradené zo zahraničných zdrojov	7 008 421	682 031	377 451
Bežné náklady na ochranu ŽP	7 036 448	13 254 532	6 769 026
Vnútropodnikové náklady - mzdové	434 349	1 476 547	522 970
Vnútropodnikové náklady - ostatné	3 188 770	4 281 270	3 130 282
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom			
Poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám	2 464 240	5 455 697	2 289 366
platby súkromným osobám a organizáciám	949 089	2 041 018	826 408
Výnosy z ochrany ŽP			
Tržby za predaj výrobkov, prístrojov a komponentov	610 971	536 144	702 497
Tržby za predaj technológií	509	3 300	5 808
Tržby za poskytnuté služby	328 985	412 828	437 403

Zdroj: ŠÚ SR

Od roku 1998 postupne dochádza k poklesu štatisticky sledovaných investičných environmentalistických výdavkov z verejných zdrojov, hoci pozitívnym javom je súčasný mierny prírastok príjmov z environmentalistiky.

Osvetová činnosť zvyšuje všeobecnú kultúrnu a vzdelanostnú úroveň ľudí tým, že... prehľbuje vzťah k vlastnému štátu, ... a k starostlivosti o životné prostredie.

§ 2 ods. 2 zákona č. 61/2002 Z.z. o osvetovej činnosti

● ENVIRONMENTALNA VÝCHOVA, VEDA A VÝSKUM

Environmentálna výchova a vzdelávanie

Aktivity smerujúce k zvyšovaniu environmentálneho povedomia verejnosti boli v rezorte životného prostredia v roku 2001 v súlade s **Koncepciou environmentálnej výchovy a vzdelávania** realizované špeciálnymi odborními, oddeleniami a centrami príslušných rezortných inštitúcií. Posilnila sa spolupráca rezortu a mimovládnych organizácií pôsobiacich v rámci environmentálnej výchovy a vzdelávania, zastrešených spoločnosťou Špirála. Pokračovalo sa v dobudovávaní (i v spolupráci so zahraničnými partnermi) stredísk environmentálnej výchovy a príprave Školy ochrany prírody ŠOP vo Varíne.

Kalendár plánov činností rezortu a priamo riadených subjektov rezortu v roku 2001 obsahoval nasledovné najvýznamnejšie podujatia sústredené už tradične najmä do obdobia **Envirojari**, vymedzenej Dňom Zeme 22. apríla a Svetovým dňom životného prostredia 5. júna:

- VI. Medzinárodná výstava ENVIRO 2001, Agrokomplex Nitra
- Envirofilm 2001, Medzinárodný festival filmov, televíznych programov a videoprogramov s tematikou tvorby a ochrany životného prostredia, Banská Bystrica, súčasťou ktorého bola i Konferencia „Krajina - človek - kultúra“
- Medzinárodný festival potápačských filmov Vysoké Tatry 2001 - Medzinárodná súťažná prehliadka filmov, diapozitívov, farebnej a čiernobielej fotografie pod záštitou ministra životného prostredia. Hlavným sprievodným podujatím festivalu bolo čistenie tatranských plies po letnej turistickej sezóne.
- Konferencia „Trhová ekonomika a životné prostredie“
- Festival Ekotopfilm, ktorého hosťovským mestom sa stala v roku 2001 Bratislava s juniálesom mládeže v priestoroch MŽP SR.

Veda a výskum

V roku 2001 bola na základe uznesenia vlády SR č. 724/2000 vypracovaná a schválená **Koncepcia výskumu a vývoja v pôsobnosti MŽP SR do roku 2005**. Rezortná koncepcia stanovila nasledovné priority výskumnej činnosti:

- ekologizácia hospodárenia s odpadmi,
- ochrana prírody a krajiny,
- environmentálny monitorovací, informačný a varovný systém,
- ochrana a racionálne využívanie horninového prostredia,
- trvalo udržateľný priestorový rozvoj a územné plánovanie,
- ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme,
- environmentálna ekonomika a finančné inžinierstvo environmentalistických investícií.

V roku 2001 boli aktivované výskumné zložky ministerstva pre prípravu účasti na 6. Rámcovom programe EÚ pre vedu a technický rozvoj. Pre racionálne využívanie výskumného potenciálu vysokých škôl a Slovenskej akadémie vied na riešenie environmentálnych problémov sa uzatvorili Dohody o spolupráci, napr. so SAV (Komisiou pre životné prostredie pri predsedníctve SAV) zahrnujúce koordináciu výskumných úloh agentúry VEGA, zostavovanie Atlasu krajiny SR, monitorovanie seizmických javov na území SR a ďalšie aktivity a s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU, zameranú na tvorbu programov vzdelávania, kooperáciu pri výskumných projektoch, organizáciu odborných podujatí na environmentálne témy.

MŽP SR gestorovalo v roku 2001 päť výskumných úloh, financovaných zo štátneho rozpočtu v objeme 20 536 tis. Sk. Úlohy sú zamerané na problematiku skládkovania nebezpečných odpadov s obsahom PCB a výskum a monitoring geologických faktorov životného prostredia.

Informovanosť občanov

Právo na informácie je v SR garantované ústavou a ďalšími dokumentami o ľudských právach. Prijatím zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (**zákon o slobode informácií**) bol daný zákonný rámec prístupu k informáciám. Ide o zabezpečenie práva občana na slobodný prístup k informáciám, ktoré majú k dispozícii orgány štátnej, verejnej správy a samosprávy. Zákon stanovuje povinnosť zverejňovať stav znečisťovania životného prostredia a za každý rok zverejňovať správu o stave životného prostredia. Pre zvládnutie nových úloh vyplývajúcich zo zákona č. 211/2000 Z. z. došlo na MŽP SR k posilneniu Odboru pre styk s verejnosťou o pracovníkov pre Kanceláriu pre verejnosť a k prijatiu právnikov pre Odbor pre styk s verejnosťou.

Kancelária pre verejnosť v roku 2001 prijala **1 637 žiadostí o poskytnutie informácie**. V lehote 10 dní podľa §17 ods. 2 zákona o slobode informácií vybavila 1 633 žiadostí, 4 žiadosti boli vybavené podľa §17 ods. 2 do 20 dní, v 3 prípadoch bolo podľa §18 ods. 2 vydané rozhodnutie o neposkytnutí informácie, 24 žiadostí podľa § 15 ods.1 bolo odstúpených iným povinným osobám. Kancelária pre verejnosť prijíma žiadosti a poskytuje informácie prostredníctvom stálej telefonickej linky 02/5956 2222, faxu 02/5956 2222, E - mailu: info@enviro.gov.sk a formou písomnou. Taktiež poskytuje informácie formou osobného styku, sprostredkúva osobné konzultácie žiadateľov s príslušnými odbornými pracovníkmi MŽP SR, vystavuje a poskytuje rôzne materiály z oblastí, ktoré rezort riadi. Je vybavená odbornou literatúrou, ktorú záujemcom zapožičiava.

Odbor pre styk s verejnosťou MŽP SR pripravil na prerokovanie vo vláde SR „Návrh opatrení na zabezpečenie vykonávania **dohovoru EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese, o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor)**“. Vláda SR na svojom zasadnutí 7. novembra 2001 uznesením č. 1 061/2001 predložený materiál schválila.

Tento dohovor EHK OSN posilní úlohu verejnosti a environmentálnych organizácií pri ochrane a zlepšovaní životného prostredia. Prostredníctvom uznávania environmentálnych práv občanov na informácie, účasť a spravodlivosť, má za cieľ podporovať väčšiu zodpovednosť a transparentnosť v environmentálnych záležitostiach.

Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami

V roku 2001 pokračovala v gescii Odboru pre styk s verejnosťou súťaž malých environmentálnych projektov tzv. **Zelený projekt**, v ktorej sa uchádzajú o podporu takýchto projektov občianske združenia, nadácie, záujmové združenia právnických osôb, neinvestičné fondy a neziskové organizácie. Zo **118 prihlásených projektov** rozdelených do 12 tematických oblastí získalo finančný príspevok 33 súťažných projektov v celkovej finančnej čiastke 900 tisíc korún. Nosnú časť tvorili projekty, podporujúce zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti, najmä v rámci tém environmentálna výchova a vzdelávanie a podpora environmentálnej súťaže a propagácie.